

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU <i>Avocat. Fost Magistrat Pro- decanul Baroului de Ilfov</i>	ALEX. CERBAN <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	IOSEF G. COHEN <i>Avocat</i>	GR. CONDURATU <i>Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat</i>	N. JAC CONSTANTINESCU <i>Președinte la Curtea de Apel din București</i>
RÉNÉ DEMOGUE <i>Profesor la Facultatea de Drept din Paris</i>	V. DONGOROZ <i>Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat</i>	CONSTANT IONESCU <i>Avocat, al Statului. Doctor și Laurent în Drept Paris</i>	ALFRED JUVARA <i>Profesor Universitar Avocat</i>	Dr. ȘT. LADY <i>Membri în Consiliul Legislativ</i>
C. SIPSOM <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	C. STOEANOVICI <i>Dr. în Drept din Paris Avocat</i>	GR. TRANCU-IAȘI <i>Fost Ministru al Muncii Avocat</i>	P. VASILESCU <i>Profesor Universitar Avocat</i>	AL. VELESCU <i>Dr. în drept din Buc. Avocat</i>
				ALBERT WAHL <i>Profesor la Facu toate de Drept din Paris</i>

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LEVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: **EMIL ST. RAPPAPORT**, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
" Avocați	1000 "
" Magistrați	800 "
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

- *Spicuind din legea pentru unificarea Procedurii civile și comerciale*, de avocatul G. Benderly;
- *Art. 388 pr. civ. în conflict cu art. 398 pr. civ.*, de judecătorul M. N. Isvoranu;
- *Ce ne învață Istoria*, de Zed.
- *Ancheta în futurum* de N. I. Rădulescu, *Recenzie* de Traian Alexandrescu.
- *E. Christoforeanu*, *Despre contractul de transport* (5 vol.), *Recenzie* de Al. Velescu.

JURISPRUDENȚE:

- *Curtea de Casație s. III: Emil Sebuster cu Ministerul Sănătății și alții* (Farmacii. Deschideri. Mutare. Se pot încuviința de Minister. Nu se mai cere distanță), cu o *Notă* de avocatul Sever Alexandrescu.
- *Curtea de apel București s. III: Judele Sindic al famil. Gabor și C. I. Constantinescu cu Cornelia I. Popescu și alții* (Vânzători majori și minori. Nerespectarea formelor pentru minori. Ajungerea la majorat. Acțiune în anularea vânzării pentru părțile indivize ale minorilor. Condițiuni cerute pentru ratificarea vânzării. Sarcina dovezii. Garanțarea executării unei obligațiuni anulabile. Trebuie dovedită. Art. 401, 402, 403, 1159, 1165, 1167, 1169, 1190, 1653, c. civ. și 681 și 689 pr. civ.), cu o *Notă* de Traian Alexandrescu.
- *Curtea de apel Iași s. II: D. I. Mihăilă cu Maria Mihăilă* (Prescripția dreptului de a face apel când hotărârea nu e comunicată. Inadmisibilitate. Art. 320 Pr. civ. și 1890 C. civil) cu o *Notă* de Prof. Florin Sion.

Spicuind din legea pentru unificarea Procedurii civile și comerciale

Art. 4. — Președintele primind cererea de chemare în judecată va fixa termenul de înfățișare astfel că de la data primirii citației pârâtul să aibă cel puțin 30 zile pentru depunerea întâmpinării sale și va invita pârâtul să depună aceasta întâmpinare cu cel puțin 10 zile înainte de termenul de judecată.

După legea din 1925 pârâtul avea pentru facerea

întâmpinării 30 zile de la comunicarea acțiunii, termenul de înfățișare fixându-se abia după expirarea acestui termen. Odată ce citațiunea care a fost înmănată cu 30 zile înainte de termenul de înfățișare nu poate fi anulată și că pârâtul este obligat a depune întâmpinarea sa cu 10 zile înainte de acest termen, nu îi rămân pentru pregătirea apărării sale decât 20 zile, timp prea scurt mai cu seamă când sunt de cules mai multe acte.

Este adevărat că el poate cere un termen pentru complectarea sau modificarea ei, dar tribunalul este obligat a-l condamna la despăgubiri. S'ar putea opune, legea zice cel puțin 30 zile, deci termenul este minimal și poate fi mărit, dar în practica — dacă nu se dau ordine contrarii — portării în general aglomerați nu vor îndeplini procedurile de cât numai cu păzirea termenului de 30 zile.

Art. 10 11. — Atât reclamantul cât și pârâtul au dreptul a cere la prima zi de înfățișare un termen pentru a complecta acțiunea sau întâmpinarea și a propune noi dovezi. Legea nu spune în ce mod se vor propune aceste dovezi. Dacă părțile nu își modifică cererea sau apărarea lor scrise, ni se pare că nu este nevoie de amânare pentru ca ele să fie produse în scris, ei este suficient a se invoca ele oral. Dacă partea adversă este prezintă, ea poate lua astfel cunoștința de aceste propuneri și indica de îndată și probele ce voește a invoca; dacă ea lipsește, absența ei nu o poate îndritui a discuta ulterior admisibilitatea probelor propuse, legea plecând din punctul de vedere că cine are proces să se țină de dânsu.

Dacă fie reclamantul fie pârâtul au cerut un ter-

men pentru modificarea sau complectarea acțiunii sau a întâmpinării și n'au făcut această modificare ce se va întâmpla? Legea nu conține nici o dispoziție în această privință.

Pentru pârât chestiunea este mai simplă. Conform art. 14 el va fi decăzut de dreptul de a invoca excepții procedurale și alte probe, va avea însă dreptul în baza art. 20 să se apere discutând în fapt și în drept temeinicia susținerilor reclamantului, deci pârâtul va putea opune toate mijloacele de drept ce are de invocat chiar dacă nu le a arătat în întâmpinarea sa.

Pentru reclamant situațiunea este alta. Lăsând la o parte neindicarea numelui părților sau a obiectului cererii în care caz ea este declarată nulă de lege precum și nearătarea probelor care atrage decăderea de a le administra, nu ne ocupăm de cât de cazul în care cererea nu arată deslușit motivele de fapt și de drept, care va fi soarta unei asemenea acțiuni?

Art. 69 din procedura civilă prevedea că neindicarea temeiurilor de fapt și de drept indrituește partea interesată a cere amânarea și comunicarea lor fără a se putea face o altă amânare pe acest motiv, dacă prin urmare acțiunea nu era complectat în termenul acordat, ea se anula.

Art. 3 din legea de la 1925 prevedea nulitatea în mod expres. Legea nouă nu reproduce această dispoziție; acțiunea care nu conține temeiurile de fapt și de drept va fi ea declarată virtual nulă sau respinsă? Chestiunea prezintă un mare interes pentru că dacă acțiunea va fi anulată reclamantul va avea posibilitatea a face o altă acțiune, dreptul său nefiind atins; dacă acțiunea se respinge ca nefundată, lipsurile ei neputând fi îndreptate prin apel, el riscă a pierde însuși dreptul său.

Inclinăm în spre anulare, mai cu seamă că scopul legii din 1929 a fost a îndulci asperitatea legii din 1925, nu a îngreună situațiunile părților.

Chestiunea bine înțeles nu se va pune decât atunci când pârâtul va fi invocat prin întâmpinare neregularitatea acțiunii fiind vorba de o excepțiune procedurală care nu se poate opune oral și pe care tribunalul nu este în drept a o ridica din oficiu.

Art. 21. — Dreptul acordat părților a face proba alegațiunilor lor printr'un act deținut de adversar răstoarnă toate principiile legii în materie de dovadă. După art. 1169 cod civil cel ce face o propunere înaintea judecăței trebuie s'o dovedească cu actele sale; conform art. 1179 actele sub semnatura privată cari cuprind convențiuni sinalagmatice nu sunt valabile dacă nu sunt făcute în atâtea exemplare câte sunt părți cu interes contrariu.

Cu sistemul ouei legi, dacă dovedesc că există un act chiar într'un singur exemplar ce se deține de adversar, voi putea obține câștig de cauză, mai cu seamă când adversarul nu poate justifica ne prezentarea sau nu voiește a presta jurământul deferit asupra ființei actului. Credem că legiuitorul a mers prea departe și că instanțele judecătorești, — obligarea prezentării fiind lăsată la aprecierea lor — vor face bine a uza de această dispoziție cu cea mai mare rezervă.

Art. 35. — Apelantul care n'a îndeplinit cerințele art. 35 va putea să complecteze sau să modifice apelul său cel mai târziu la prima zi de înfățișare. Nu i-se acordă termen pentru aceasta, dar i-se dă totul și posibilitate a rectifica o eroare sau o omisiune. Intimatul n'are voie să modifice întâmpinarea sa odată depusă. Articolul 39 zice că se vor aplica și în apel art. 5—8 și art. 15—29 fără a reproduce art. 11. De ce oare această inegalitate care constituie o nedreptate? Nu există nici o rațiune a pune pe intimat în inferioritate față de apelant pentru aceasta vădită scăpare din vedere a legiuitorului.

Art. 38. — Părțile nu se vor putea servi în apel de alte motive, mijloace sau probe de cât cele invocate la prima instanță sau arătate în cererea de apel și întâmpinare. N'ar fi nimic de zis în ceea ce privește motivele sau probele, dar în privința mijloacelor de apărare dispozițiunea este prea draconică și în contrazicere flagrantă cu cele spuse în art. 20 care, conform art. 39, se aplică și în apel. Ce sunt mijloacele de apărare altceva de cât dispozițiunea în drept a susținerilor părții adverse? Art. 39 venind după art. 38 și referindu-se la art. 20 trebuie considerat ca rectificând cele arătate în art. precedent 38.

Art. 44. — Sentințele tribunalului date în primă instanță se pronunță fără drept de opoziție. După art. 60 legea formează procedura de drept comun înaintea tribunalelor ca primă instanță nu și ca instanță de apel cum dispune art. 53 din legea dela 1925.

S'ar putea pune întrebarea: dar sentințele date de tribunal în apel sau recurs asupra cărților de judecată cum rămân ele?

Legea judecătoriilor de ocoale nu dă nici o indicațiune în această privință. Conform art. 73 sunt abrogate toate dispozițiunile din procedura civilă contrarii dispozițiunilor legii noi, adică este desființat și art. 149 pr. civ. care prevedea dreptul de opoziție la sentințele tribunalului. Nu avem deci astăzi nici un text de lege pe care s'ar putea întemeia dreptul de opoziție la tribunal statuând în apel sau recurs. Prin urmare sentințele date în apel

sau recurs urmând, în lipsa unei dispozițiuni speciale, a fi judecate de tribunal după procedura civilă actuală de drept comun, ele nu pot fi atacate cu opoziție.

G. D. BENDERLI

Avocat, Constanța

Decembrie, 1929.

Art. 388 Pr. civ. în conflict cu art. 398 Pr. civ

În „Curierul Judiciar” No. 28 din 1926, sub titlul: „Formalitățile cerute de art. 388 jr. civ. sunt separate de cele ale art. 388 pr. civ.”, s’a publicat un articol al d-lui avocat Ioan T. Nica, referitor la aplicațiunea acestor texte.

D-sa combătând soluția adoptată de Judecătoria Ghergani, — care stabilise că odată îndeplinite formalitățile cerute de art. 398 pr. civ., nu mai este nevoie a se comunica deosebit copii după titlul executoriu, moștenitorilor, cari urmau să fie executați, — crede că acest mod de a vedea nu satisface cerințele legii.

„Căci, — zice d-sa, — mai curând s’ar putea socoti ca de-o mai mică necesitate formalitățile cerute de art. 398 pr. civ., decât comunicarea titlului cerută de art. 388 pr. civ., care comunicare trebuie făcută individual fiecărui moștenitor și la domiciliul real”.

D-sa pretinde că măsura prevăzută de art. 398 pr. civ., este creată de legiuitor în avantajul moștenitorilor, cu scopul de a le trezi atențiunea despre existența unei datorii, dar când e vorba de executare, datoria împărțindu-se deplin drept și proporțional pe cap de moștenitor (art. 774 c. civ.), fiecare dintre ei nu poate fi somat la plată, decât proporțional cu cota ce i se cuvine în succesiunea datornicului și „numai pe baza unei încheeri, care poate fi dată și în camera de consiliu și care trebuie să constate aceasta, — desigur „cota”, — putând fi chiar comunicată moștenitorului executat”.

Mai pretinde că „art. 388 pr. civ. somează la plată pe adevăratul moștenitor, nominal și pentru cota ce urmează a plăti din datorie...”

Că din chiar textul art. 398 pr. civ. ar rezulta că această cerință a legii (care?) este ceva deosebit de executarea însăși și deci acest text nu poate înlocui cerințele art. 387 și 388 pr. civ. și invers.

Concluzia la care d-sa se oprește este deci aceasta: pe lângă formalitățile cerute de art. 398 pr. civ., adică notificare colectivă însoțită de copie după titlul executor, la locul deschiderii succesiunii, mai trebuie somat individual și la domiciliul real fiecare moștenitor în parte și numai pentru cota care i-ar reveni din datorie, raportată la cota atribuită din succesiune.

Desigur acest mod de a vedea constituie o surpriză. Nu cred că sunt mulți aceia, cari să fi bănuit că mai poate fi loc la discuțiune în ce privește aplicarea art. 397 și 398 pr. civ.

Fiindcă totuși, discuțiunea nu poate fi de prisos, voi încerca să arăt că d-l Nica, nu numai că interpretează eronat menționatele texte, dar că d-sa adaugă la lege dispoziții pe cari procedura civilă nu le-a prevăzut nici odată.

Pentru a evidenția că d-l Nica greșește când susține că dispoziția cuprinsă în art. 398, ar fi fost creată de legiuitor, cu scopul de a favoriza pe moștenitorii unui datornic, e suficient să cităm cuvintele rostite de d-l Disescu, autorul legii pentru modificarea codului de procedură civilă, dela 1900, cu ocaziunea discuțiunii

amendamentului propus la art. 397 de ilustrul jurist, care a fost Mihai Cornea:

„E adevărat că cu acest amendament se va amâna vânzarea la imobile, dar deși protejez printr’această lege pe creditor, când se întâmplă însă ca debitorul să moară și rămân moștenitorii lui, e bine să se ia într’un asemenea caz nenorocit pentru moștenitorii debitorului, o protecțiune oarecare, CA SA’NU SE MAI VANDA IMOBILELE ÎN CONDIȚIUNI RELE”.

Și atunci, după propunerea lui Cornea, s’a introdus în art. 397, dispoziția cuprinsă în art. 398, ca și în ipoteza când executarea începuse fiind în viață datornicul, după decesul lui să nu se continue urmărirea fără o nouă notificare colectivă la locul deschiderii succesiunii.

Acelaș lucru îl mai spune autorul legii și în expunerea de motive: „In art. 398, am introdus, PENTRU INLATURAREA STRAGANIRILOR, principiul înștiințării colective, ca și în art. 321 al. a”.

E de prisos să mai arăt că aceste străgăniri nu le sufereau moștenitorii datornicului, ci creditorii, când însăș autorul legii, spune acest lucru atât de categoric.

Intr’un singur caz, legiuitorul dela 1900, a protejat pe moștenitori, dar nu fiindcă sunt moștenitori, ci fiindcă sunt minori. Pentru ocrotirea lor a introdus în art. 397 al. II, principiul că se suspendă orice urmărire contra moștenitorilor nevrâstnici, până la alcătuirea reprezentanții lor legale.

Rezultă deci că pentru a întări creditul, legiuitorul dela 1900, a luat măsurile prevăzute de art. 397 și 398, nu cu scopul de a favoriza în vre-un fel pe moștenitorii datornicilor defuncți, ci a) spre a proteja pe creditorii; b) ca să împedice vânzarea imobilelor în condițiuni rele și c) ca să apere pe moștenitorii minori.

Spre deosebire de ceia ce crede d-l Nica, cred că e suficient să se îndeplinească ori numai formalitățile prevăzute de art. 397, ori numai cele din art. 398, când e vorba să se execute moștenitorii unui datornic.

Art. 397 se aplică în ipoteza când executarea începuse contra datornicului înainte de moartea sa și dispune ca atunci când au rămas numai moștenitori majori, executarea asupra bunurilor datornicului decedat să continue la opt zile după ce se va face o nouă notificare colectivă la locul deschiderii succesiunii;

Iar art. 398 se raportează la cazul când executarea nu începuse încă la moartea datornicului. În acest caz executarea nu va începe decât tot opt zile după ce se va notifica tot colectiv la domiciliul succesiunii și titlul executor.

Fie că ne-am aflat în ipoteza prevăzută de art. 398, când între moștenitori sunt și minori, executare se suspendă până la constituirea reprezentanței lor legale.

Aceste texte sunt redactate cu atâta claritate și precizie, încât orice dubiu în interpretarea lor este înlăturat. De aceea am și spus că felul cum le interpretează d-l Nica, este surprinzător.

Dar d-sa, pentru a ajunge la concluzia, pe care o susține, dă alt înțeles art. 388 pr. civ. și îi adaugă dela d-sa dispoziții, pe cari legiuitorul n’a intenționat nici odată să le cuprindă în acest text.

Căci, pretinde d-sa, acest articol ar cuprinde dispoziția ca fiecare moștenitor să fie somat individual la plată la domiciliul și executat proparte, proporțional cu cota cuvenită lui din moștenire.

În ce text a văzut d-sa aceste dispozițiuni, pe cari nu le-a prevăzut nici vechiul text al art. 398, modificat la 1900, nu știu.

A pretinde că toate acestea sunt cuprinse în art. 388,

însemnează curată născocire. Să mi se erte cuvântul, dar n'am găsit altul mai potrivit.

Nu. Art. 387 și 388 nu pot să cuprindă asemenea dispoziții, nici chiar pe aceia privitoare la fixarea cotei din datorie printr'o încheiere, dată în camera de consiliu (?).

Încă odată nu.

Art. 387 și 388 cuprind un principiu de ordine publică, în materie de execuțiune, potrivit căruia, o hotărâre sau titlu nu se poate executa, decât după ce a fost comunicat datornicului, odată cu somația sau comandamentul și mai înainte de ziua fixată pentru executare.

Dacă nu e convins d-l Nica, reproducem cele spuse de d-l Disescu, în Senat la discuția acestor articole: „... art. 387 este un principiu de ordine generală și publică, că nu se poate face o execuțiune, fără somație, am adăogat comandament, căci în materie de execuțiune imobiliară nu se face somație, ci comandament. Ca o dezvoltare a acestui principiu vine art. 388, care ar fi putut figură ca aliniat al art. 387, dar ca să nu strice numerotația articolelor, am păstrat vechea numerotație a articolelor și am zis: când faci somația să faci și comunicarea titlului, dar nu se comunică titlul de două ori“.

Deci, dacă acesta este înțelesul care trebuie dat art. 387—388, naște întrebarea: regula fixată de aceste articole, se cuprinde oare și în art. 397—398?

D-l Nica este de părere că nu. Cităm: „Așa dar art. 398 ne indică clar că mai înainte de a începe o execuțiune, — care în anumite cazuri știm că începe cu emiterea somațiunii (art. 387), cum e de exemplu execuțiunea imobiliară, somațiune care se înmânează cu copie după titlu (art. 388), — trebuiesc îndeplinite cerințele art. 398, atunci de unde acest text de lege 398, poate înlocui cerințele art. 387 și 388 și invers“.

Pasagiul citat m'ar dispensa de comentariu. Va trebui să semnez însă și eroarea gravă, pe care o săvârșește d-l Nica, atunci când spune că numai în anumite cazuri, execuțiunea începe cu emiterea somațiunii și să arăt că deși d-sa citează de două ori art. 387 și 388, uită totuși cuprinsul lor.

Nu în anumite cazuri, ci în toate cazurile orice execuțiune este precedată de somație sau comandament, care trebuie comunicat datornicului, odată cu copia titlului executor.

Acesta este doar principiul general prevăzut de art. 387—388 și nesocotirea lui e sancționată de art. 391 pr. civ. prin nulitate.

O cât de sumară comparație între textul vechiu al art. 397—398 și actualul cuprins al acestor articole, este suficientă să lămurească pe oricine, că regula fixată de art. 387—388 este prevăzută și de art. 397—398 și că prin urmare după ce s'a îndeplinit formalitatea prevăzută de aceste texte, nu mai e nevoie să se îndeplinească și alte formalități, așa cum crede d-l Nica.

Până la 1900, când creditorul începuse execuțiunea contra datornicului, înainte de moartea acestuia, după acest eveniment, putea să continue execuțiunea contra moștenitorilor, fără alte amănări (art. 397). Iar dacă execuțiunea nu începuse încă la moartea datornicului, nu se putea începe contra moștenitorilor lui, decât după ce toți aceștia erau somați individual, la domiciliu, cu copie după titlul executor (art. 398).

La 1900 s'au modificat aceste articole și atunci s'a introdus în amândouă, principiul încunoștințării colective la domiciliul succesiunii, cu sau fără copia titlului, după împrejurări, cum s'a arătat mai sus.

Este oare această măsură altceva decât repetarea regulei din art. 387—388 ?

Este atât de evident acest lucru, că mă scutește să stăruiesc mai mult.

Aceiași sumară comparație a lămurit, cred, pe d-l Nica și în ce privește suprimarea regulei, pe care d-sa o deduce din art. 388, și pe care o cuprindea vechiul art. 398: somarea în mod individual a moștenitorilor.

Textul art. 398, modificat la 1900 și azi în vigoare prezintă o dublă precizie.

Întâi prin faptul că înlocuiește o dispoziție prin alta, arată clar că dispoziția înlocuită a căzut; apoi prin redactarea precisă a noii măsuri: încunoștințare *colectivă, la domiciliul succesiunii, pe numele moștenirei* și fără a se specifica *nici numele, nici calitatea fiecărui moștenitor*, arată mai categoric, ce anume formalități trebuie să îndeplinească un creditor, când vrea să urmărească realizarea creanței sale, contra moștenitorilor datornicului său.

E deci bine stabilit că soluția propusă de d-l Nica nu are nici un substrat juridic. Și chiar dacă în susținerea sa ar fi adus în discuțiune și art. 780 c. civ. și tot n'ar fi făcut o motivare mai temeinică.

M. N. ISVORANU
Judecător ocol. Budești-Arges

CE NE INVĂȚĂ ISTORIA

„Le présent est plein du passé et gros de l'avenir“

Leibnitz

Una din lacunele spiritului francez al începutului secolului al XIX-lea a fost pierderea senzului istoric. Astfel se pronunță profesorul M. Planiol, vorbind de utilitatea Istoriei în studiul Dreptului. Cauza, o explică acelaș savant profesor, prin disprețul pe care îl arătau francezii propriilor lor origini, revoluții; care schimbaseră mersul normal al lucrurilor și iluzii că un popor poate să se schimbe după voință numai prin efectul unor reforme legislative.

Acum vreo sută și treizeci de ani, Franța era sub regimul Directoratului, epocă pe care fostul decan Henri Robert, o descrie cam în felul următor: (Conferența 2 din 1929), „cea mai mare parte a oamenilor zilei sunt lacomi, nu au decât o grijă: banul; o singură preocupare: să se îmbogățească fără zăbavă, viitorul fiind nesigur. Cuvintele Liberté; Egalité; Fraternité, sunt înlocuite prin vénalité, improbité; avidité“.

Ziarul *La Gazette Française* publică: „Barometrul Național“ din timpul aceluși regim:

Les Jacobins à la tempête
Le conseil de Cinq Cents à l'orage
Le conseil des Anciens tempéré
Le Directoire exécutif au variable
Les assignats au vent
Le peuple au très sec

Industria ziarelor mici e prosperă: trăiesc din intrigi și scandaluri, tăcerea pentru ele e de aur. În Consiliul celor Cinci sute se cere închiderea ziariştilor la Bicêtre. Directoratul îi urmărește dar juriul

ii achită, socotind calomnia și defăimarea drepti pedeapsa guvernanților și revanșa poporului necăjit.

Domnia e a noilor îmbogățiți, averile se fac într-o zi, se măresc în alta și se pierd din cauza speculei. Cetățenii dansează în timp ce alături de bogății enorme stă mizeria neagră. După decapitarea oamenilor se decapitează averile: pe imobile, castele, ferme și păduri flutură afișele „Bunuri Naționale, de vânzare“.

Viața e colosal de scumpă: cărbunele aproape nu se mai găsește, o pereche de haine costă 18.500 de livre, o pălărie 2.700, un ceasornic 12.000, două duzini de batiste 3.400 de livre.

Moda se schimbă: femeile sunt aproape goale, bărbații de o eleganță rafinată, pudrați și parfumați. Superstiția înlocuiește religia, instituția căsătoriei e socotită învechită, uniunea liberă e în floare, orice prejudecată dispărând.

Franța era obosită, ne spune mai departe academicianul Louis Madelin (Conferența 24 din 929) și suportă or și ce parcă ar fi fost într'un somn letargic. Poporul nu era în stare să reacționeze și reprezentanții lui, eșiți din alegeri a căror sinceritate era dubioasă, erau și ei descreditați din cauza rolului ce-l dăduseră mandatului lor.

Desordinea era generală în toate domeniile, iar desbaterile adunărilor trădau incompetența lor. Cele 1.139 de legi votate în doi ani și jumătate mai rău agravasera situația decât s'o îndrepte.

Tara era împărțită de nenumărate certuri: politice, sociale, religioase; funcționarii nu mai erau ascultați; Justiția nu se mai făcea respectată de oarece dese ori era în serviciul partidului guvernant, iar cetățenii refuzau să plătească impozitele.

Această stare a Franței a făcut pe Napoleon să spuie la 2 Fructidor: „Nous partons pour la France, je veux chasser les avocats“.

Dacă înlocuim în rândurile de mai sus cuvintele de revoluție prin războiul cel mare și cuvântul de avocat prin acel de „specialist“ nu mai trebuie să adăugăm nimic pentru a descrie situația noastră de astăzi.

Istoria se repetă totdeauna, se va vedea însă până unde.

ZED.

RECENZIE

ANCHETA IN FUTURUM, Procedura asigurării prealabile a probelor. Studiu de Drept Comparat, de Nicolae I. Rădulescu, Doctor în Drept și Laureat al Facultății Juridice din București, Fost Magistrat, Avocat.

La un interval de un an, de la apariția primei sale lucrări Acțiunile Posesorii în Dreptul României întregite, d-l

Nicolae Rădulescu, ne dă o nouă interesantă lucrare asupra anchetei în futurum.

Am amintit de volumul, anterior apărut, asupra acțiunilor posesorii, nu numai spre a învedera că d. Rădulescu este un muncitor neobosit în literatura noastră juridică, dar, mai ales spre a semnală, atențiunei acelora pe cari îi preocupă lucrările serioase de drept, cât de injustă sau, mai exact vorbind, cât de indiferentă este așa zisa opinie publică a aceluia cari trăesc în lumea dreptului teoretic sau a celui aplicat, față de cărțile cari cuprind, în paginile lor, o muncă meritorie, originală și cu caracter de netăgăduit folos.

Am avut prilejul să experimentez valoarea studiului asupra acțiunilor posesorii a d-lui Rădulescu în pregătirea unui proces la o instanță din Ardeal.

Nu am putut avea la îndemână ca material și elemente de drept interprovincial, care să mă documenteze asupra materiei decât *Noul Cod de Ședință al Judecătorului de Ocol* al regretatului Corneliu Botez și studiul d-lui Rădulescu.

Sunt sufletește fericit că pot mulțumi pe această cale d-lui Rădulescu și cred că fac un real serviciu, în special magistraților de la Judecătoriile de ocol și avocaților ce profesază pe lângă acele instanțe, înaintea cărora acțiunile posesorii alimentează o bună parte a activității judiciare, sfătuindu-i să consulte această utilă și valoroasă monografie, care nu s'a bucurat de toată atențiunea meritată.

Concepțiunea fatalistă care stăpâneă mintea antichității romane atribuiă și cărțile un destin: *Habent sua fata libelli*.

Se vede că de asta cărțile bune au același destin ca și oamenii cari își fac datoria...

În *Ancheta în Futurum*, d-l Rădulescu îmbrățișează studiul materiei mai întâi din punctul de vedere istoric, arătând origina anchetei în futurum, începuturile acestei instituțiuni în dreptul canonic și în vechiul drept francez, tăgăduind că dreptul roman i-ar fi servit ca izvor.

După ce analizează ancheta în futurum în dreptul francez unde existența ei este controversată, — în dreptul german unde procedura anchetei în futurum face obiectul unei atente și amănunțite reglementări, autorul expune organizarea și funcționarea acestei instituțiuni procedurale în țara noastră.

Discutând condițiunile de admisibilitate ale anchetei în futurum, d-l Rădulescu susține documentat teza că partea interesată o poate cere atât înainte de întentarea procesului, cât și în timp ce procesul de fond, este pendent.

În mod succesiv, se studiază posibilitatea acordată de lege oricărei părți de a putea recurge, pentru un proces eventual sau în curs, la acest mod de pregătire a probelor, caracterul enunciativ al dispozițiunilor art. 66 al. 4 pr. civilă, noțiunea interesului urgent, ca element determinant și condițiune legală pentru admisibilitatea unei cereri de anchetă. Toate aceste puncte de drept sunt discutate și susținute cu numeroase trimiteri la jurisprudența cea mai recentă.

Capitolul relativ la instanțele competente a judeca cererile de anchetă în futurum, cuprinde între altele și interesantele discuțiuni asupra admisibilității lor în penal, cât și în materiile pendinte înaintea judecătoriilor de ocoale, când aceste instanțe sunt competente să statueze, soluțiune la care s'a oprit jurisprudența noastră.

Tot în cadrul discuțiunilor asupra competenței, se atrage atențiunea asupra necesității de a se completă dispozițiunile codului de procedură civilă cu dispozițiunile speciale ale codului comercial, or de câte ori este vorba de o anchetă în futurum, referitoare la un proces de natură comercială și se arată că în cazul când o afacere a trecut înaintea instanței de apel, dreptul de a statua asupra anchetei aparține numai acesteia, de oarece prima instanță se găsește dezinvestită.

Chestiunea dacă asumarea competenței de către instanța sesizată cu cererea de anchete constituie sau nu lucru ju-

decat pentru instanța de fond, sub raportul libertății de a-și examina competența, este complet și clar examinată cu trimiteri la jurisprudență.

Trecând la studiul procedurii de urmat în cererile de anchetă în futurum, autorul insistă asupra condițiilor ce trebuie să întrunească cererea, cu care ocaziune analizează și natura ei juridică, elementele ce trebuie să conțină încheierea prin care instanța se pronunță asupra ei, căile de atac contra acestei încheieri, însoțind expunerea acestei din urmă chestiuni cu discuțiunea critică a celor două sisteme ivite în jurisprudența noastră în sensul admisibilității ori inadmisibilității apelului.

În încheiere, lucrarea se ocupă de efectele anchetei în futurum conținând și o anexă cu concluziuni de lege ferenda, în care se propune un proiect pentru reglementarea administrării anticipate a probelor.

În atmosfera empirizmului greoi și sec în care trăim aici cari frecventăm Palatul de Justiție, lucrarea d-lui Rădulescu este un prilej de adevărată plăcere intelectuală.

TRAIAN ALEXANDRESCU

RECENZIE

E. CRISTOFOREANU. *Despre contractul de transport 3 vol. I) Noțiuni generale. Transportul terestru de lucruri, analiza lui în cadrul dispozițiilor din codul de comerț 352 pag. II) Transportul de mărfuri pe căile ferate 407 pag. III) Transportul de persoane și bagaje. Transportul cumulativ, internațional și aerian (Edit. Curierul Judiciar), 479 pag.*

Printre monografiile apărute în decursul ultimilor ani de eflorescență a literaturii juridice, cele trei volume referitoare la *contractul de transport* ale d-lui E. CRISTOFOREANU, se disting prin spiritul metodic ale cugetării, claritatea desăvârșită a expunerii și aranjarea perfectă a materiei făcând posibilă o lesnicioasă și sigură cercetare.

Primul volum se ocupă de contractul de transport în cadrul dispozițiilor codului de comerț. Fără a fi o expunere exclusiv doctrinală, deoarece se referă la toate cazurile prezentate practicii judecătorești, volumul constituie însă în special o expunere clară și metodică a noțiunilor fundamentale ale contractului de transport.

Introducerea se ocupă de importanța transportului în progresul omenirii, evoluția lui în decursul timpului, principiile fundamentale cari trebuiesc să inspire legislația în materie de transport (înlesnirea lui, siguranța raporturilor între căraș și public, egalitatea de tratament, responsabilitatea în caz de neexecutare cristalizată în norme nederogabile), și o cercetare a situațiunii juridice în Franța, Germania, Italia și Elveția.

Urmează o clasificare a transporturilor după *obiect* (lucruri și persoane — socotindu-se deci întreprinderi de transport cele de mutări de mobile, *modul de efectuare* (terestru, maritim, aerian) și *mișloacele de efectuare* (cu tracțiune animală și mecanică). Autorul consideră că serviciul postal telefonic-telegrafic nu poate fi subsumat într'un studiu comercial asupra întreprinderilor de transport atât timp cât constituie un monopol de Stat; dar în altă ordine de idei că există contract de transport în cazurile în cari un comerciant expediază cu vehiculele sale mărfurile la domiciliul clienților sau când un hotelier aduce clienții dela gară la hotel sau invers cu vehiculele sale, gratuitatea serviciului fiind numai aparentă.

Un capitol se ocupă de *natura și fundamentul juridic* al contractului de transport.

Autorul, făcând o explicațiune critică și istorică a textului actual, îi preferă definiția dată contractului de transport în proiectul nou al codului italian: „Prin contractul de transport de lucruri, cărașul se obligă contra unui preț deter-

minat să transporte sau să facă să se transporte dela un loc la altul mărfuri sau alte lucruri materiale“.

Caracterul civil sau comercial al transportului depinde exclusiv de calitatea de comerciant sau necomerciant a cărașului sau expeditorului, în orice caz de transporturi izolate nu dau caracterul de comerciant celui ce le ordonă sau efectuează, gratuitatea transportului de asemenea, lipsind convenția de un element esențial (prețul), poate fi un criteriu de necomercialitate, dar faptul de a efectua transporturi numai în anumite anotimpuri (vara la stațiunile climaterice, iarna pentru combustibil) nu împiedică pe proprietarii de vehicule să fie cărași, rămânând a se aprecia în lipsă de tarife fixe, de registre, de patentă, etc., caracterul lor de comercianți.

Raportul juridic cu cărașul este convențional chiar dacă în anume cazuri (căile ferate monopolizate) el constituie o simplă adesiune (după definiția lui Wahl) la condițiile cărașului; îngrădirea în norme nederogabile a convenției de transport în atari cazuri neîmpiedicând caracterul de convenție care se manifestă în respectarea normelor referitoare la obiect, destinație, însușirile mărfii și ambalajului, diferențe tarifare, etc., în caracterul bilateral și comutativ al înțelegerii.

Contractul de transport e un caz specific de stipulație pentru altul al cărei beneficiar este destinatarul. (Manarra) autorul analizează această noțiune, criticile ce i s'au adus și consecințele în fața justiției, găsind că din clipa în care destinatarul intră ca parte în contract expeditorul își pierde ipso facto drepturile (contra Cas. rom. C. J. 1915 pag. 494). Contractul de transport este deci un contract autonom la a cărui încheiere intervin în mod necesar un expeditor și un căraș, noțiuni pe cari tratatul le studiază în mod amănunțit cu referire și la comisionarii de transporturi, ocupându-se apoi de capacitatea părților și obiectul contractului.

Capitolul al doilea se ocupă cu *încheierea contractului de transport* și în special de *scrisoarea de trăsură*, arătându-se după o introducere istorică proba contractului de transport, forma scrisorii de trăsură, elementele sale (dată, semnătura expeditorului, numele și locuința sa, descrierea lucrurilor, numele și locuința cărașului, locul de destinație și persoana destinatarului — clauza la ordin sau la purtător, prețul transportului, timpul de efectuare, etc.), scrisoarea de trăsură ca titlu de credit în legislația franceză, germană, italiană și română.

Capitolul al treilea se ocupă de *executarea contractului de transport*, de drepturile expeditorului și terților (în special creditorii părților) iar capitolul al IV-lea foarte amănunțit de sosirea la destinație, privilegiul cărașului, pentru prețul transportului, drepturile și obligațiile destinatarului (verificări, vânzarea mărfii în caz de neplată a prețului sau negăsire a destinatarului, etc.).

Capitolul al V-lea (unul din cele mai bine expuse în întreaga lucrare) se ocupă de responsabilitatea cărașului arătându-i origina în principiile generale în materie de obligațiuni (art. 1075, 1082 și 1083 c. civ. cf. 425 și 428 cod. com.) considerând-o de esență contractuală și explicând dispozițiunile mai severe în această privință prin natura specială și în bună parte monopolizatoare a transportului (prezumția de culpă în art. 425 cod. com. de ex.). Lucrarea se ocupă apoi de durata responsabilității, de definiția pierderii și avariei, de probă, de cazurile de nerresponsabilitate (forță majoră, vițiu sau natura lucrului) de răspundere pentru întârzierea efectuării transportului, de faptele prepușilor și ale cărașilor succesivi și, în partea finală, pe larg și extrem de interesant de clauzele de nerresponsabilitate și de pactul limitativ al daunelor la avarie și pierdere.

Capitolul al VI-lea se ocupă de daune, calculare, lichidare, exonerare, clauză penală, etc., iar capitolul al VII-lea (final) de *acțiuni și exercițiul lor*: persoanele și condițiile de exercitare, competența, cazurile de decădere și prescripție.

Intreg primul volum denotă o serioasă pregătire specială și o solidă cultură generală juridică împreună cu o îndemânare caracteristică de redare a ideilor într'un stil curgător rar întâlnit în manualele juridice.

Volumul al doilea este consacrat *transportului pe căile ferate*. Păstrând toate însușirile celui precedent, acest volum adaugă o bogată și curentă informațiune jurisprudențială care-l face de un real folos pentru practicieni într'un domeniu încă nedefrișat în lumea judiciară.

În genere se urmează ordinea metodică de idei a primului volum cu aplicare specială la transportul de mărfuri pe căile ferate. Aceasta prilejuește un studiu desvoltat asupra tarifelor (cap. IV), a serviciilor accesorii (cântărire, acoperire, magazinaj, camionagiu, ramburs), dreptul de retenție, responsabilitatea specială a căilor ferate (capitol foarte pe larg și judicios desvoltat) și aplicațiuni speciale în materie de lichidare a daunelor și de cereri în justiție.

Volumul al treilea și cel din urmă se ocupă în cartea întâi de *transportul de persoane* în legătură și cu convenția internațională în acest scop, studiază natura juridică a acestui contract și a biletului de călătorie (cu detalii interesante asupra cesibilității și pierderii biletului), încheerea și executarea contractului și obligațiile călătorului și ale căilor ferate în legătură cu executarea contractului (folosirea de trenul indicat, în clasa respectivă, până la stația destinată) sau pentru prevenirea accidentelor, — responsabilitatea căii ferate, lichidarea daunelor și acțiunile în justiție.

Cartea doua se ocupă într'o ordine similară a materiei de transportul *de bagaje*.

Cartea treia tratează *transportul cumulativ*, adică acela în care un călător sau un lucru este transportat în baza unui contract de doi sau mai mulți întreprinzători succesivi de transporturi din punctul de plecare sau de încărcare în acela de sosire sau destinație, fiecare din acești cărași deservind în mod independent și autonom o porțiune din parcurs (pag. 190).

Condițiile transportului cumulativ (al cărui tip este reglementat de convenția dela Berna) sunt: pluralitate de cărași, unic contract de transport, o unică scrisoare de trăsură, un preț forfetar.

Intr'un capitol special (III) care tratează despre responsabilitatea cărașilor în transportul cumulativ, se analizează pe larg și documentat caracterul indivizibil și solidar al responsabilității cu opinia separată a lui Roger și Joserand și diversele încercări de explicare juridică a acestei responsabilități: grupul de teorii cari consideră contractul de transport de natură originară (teoria substituirii de mandat: Baudry et Wahl, Lyon Caen și Renault); teoria delegațiunii cumulative (Thaller, Endemann), teoria reprezentanței (Vidari), teoria mandatului reciproc tacit (Pipia, Errera), a responsabilității transferate (Vivante), a adeziunii successive (Bolaffio), a ofertei de contract (Tartuffari, Abello) sau de natură *succesivă* (Asquini). Un capitol special se ocupă de *acțiunea în regres și condițiunile de exercitare*.

Cartea IV-a tratează *transportul internațional* în legătură cu convenția dela 1924. E o expunere istorică și dogmatică documentată și precisă, iar *Cartea V-a* se ocupă de *transportul aerian* arătând după o parte introductivă istorică, aplicabilitatea principiilor generale în așteptarea unei legiferări pentru care s'a pregătit în diverse congrese de la 1919—1928 un ante-proiect.

Indexuri sistematice (tablă de materii detaliată pe volume și capitole și indicator alfabetic) înlesnesc cercetarea celor trei tomuri cari de altfel se citesc cu o reală plăcere și un vădit folos.

Să ne fie îngăduit a semnală această lucrare și a-i dori tot succesul pe care-l merită ca o răsplată a unor sforțări meritorii și un îndem la lucru în viitor.

AL. VELESCU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S III-a

Audiența dela 8 Octombrie 1929

Președinția D-lui V. TĂTARU, consilier

Emil Sebuster ex Ministerul sănătății și alți

Decizia No. 1224

Farmacii. Mutare dintr'un local într'altul sau din circumscripție. Se poate încuviința de minister. Condiții.

Farmacii. Deschideri. Mutări. Amânarea termenului. Se poate încuviința de minister. Condiții.

Farmacii. Distanță între. Nu se mai cere.

Mutarea unei farmacii dintr'un local într'altul, se poate încuviința de Minister pentru orice circumscripție, cu condiție ca să fie făcută în lăuntru aceluiaș oraș și cu avizul Comisiunii chimico-farmaceutice și a Consiliului Superior Sanitar.

Ministerul Sănătății, după avizul acestor comisiuni, poate acorda, pentru caz de forță majoră, farmacistului, termen de prelungire atât pentru deschiderea farmaciei, cât și pentru transferarea ei.

Prin noua lege sanitară nu s'a mai prevăzut distanța între farmacii, această distanță de 200 m. fiind menținută numai între drogherii și farmacii, nu și între farmacii.

Curtea.

Ascultând cetirea raportului făcut de d-l cons. V. Tătaru,

pe d-l av. Traian Dimitriu-Șoimu, pentru recurentă

și pe d-nii av. Sever Alexandrescu și Aurelian Benoiu pentru intimați și

Deliberând,

Asupra motivelor I și II de recurs:

Violarea art. 1 din legea contenciosului ad-tiv art. 116, 118, 123 din legea sanitară, prin aceea că în conformitate cu art. 116 din legea sanitară, autorizarea de deschiderea și funcționarea unei farmacii este dată exclusiv pentru localitatea, circumscripția și locul indicat pentru concurs și este obligat farmacistul a deschide în termen de un an, neconstituind caz de forță majoră faptul invocat, care nici nu e prevăzut de lege, instanța de fond înlăturând apărarea mea, fără de a o lua în considerare și a o motivă.

2) „Violarea art. 116, 118, 119 legea sanitară, prin aceea că nu ia în considerare arătările mele, că mutarea dintr'un local într'altul, nu se poate face decât în aceeași circumscripție farmaceutică și că nu s'au luat avizele conform legii, violându-se legea care este categorică în ceea ce privește valabilitatea autorizărei”.

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs se constată, că intimata Victoria Steflea a obținut autorizățiunea de a deschide o farmacie în str. Agricultori—Matei-Voevod și că mai înainte de expirarea termenului de un an socotit dela data acestei autorizățiuni, dânsa a cerut și obținut în urma avizului Comisiunii Chimico-Farmaceutice și a Consiliului Superior Sanitar — păsuiri din partea Ministerului Sănătății la 25 Mai și 23 Noembrie 1927, pentru caz de forță majoră, fiindcă din cauza împrejurărilor locale nu putuse găsi un local corespunzător în str. Agricultori; că de asemenea tot cu avizul Comisiunii Chimico-Farmaceutice și Consiliului Sanitar Superior aprobat de Minister, intimata a obținut și dreptul de a-și

mută farmacia dir str. Agricultori în Calea Victoriei No. 142.

Considerând că art. 118 din legea sanitară prevede că farmacistul care a obținut dreptul de a înființa și exploata o farmacie, este dator ca în termen de cel mult un an dela data obținerii autorizațiunei să deschidă farmacia în localitate, circumscripțiunea și locul pentru care a optat, iar art. 123 completând dispozițiunea de mai sus, dispune ca în cazul când farmacistul nu a deschis farmacia în termenul sus arătat, autorizațiunea încetează de drept afară de cazul de forță majoră sau alte cauze de întrerupere, cari vor fi judecate și admise ca atari de Ministerul Sănătății după avizul Comisiunei Chimico-Farmaceutice și Consiliului Superior Sanitar.

Considerând că art. 119 al. 4 tranșând chestiunea transferărilor, prevede că mutarea farmaciilor dintr'un local într'altul în acelaș oraș, nu se poate face decât cu aprobarea Ministerului Sănătății și numai după ce se va fi luat în prealabil avizul Comisiunei Chimico-Farmaceutice și al Consiliului Superior Sanitar.

Că din cuprinsul acestui text, rezultă că mutarea unei farmacii dintr'un local într'altul se poate încuviința pentru orice circumscripțiune, cu condițiunea însă ca să fie făcută în lăuntru aceluiaș oraș și cu avizul Comisiunilor arătate mai sus.

Considerând că în speță Curtea de Apel, constată în fapt — și recurentul nu contestă prin motivele sale de casare aceste constatări — că intimata Victoria Stefla deși a depășit termenul de un an, totuși Ministerul Sănătății publice prin deciziunile No. 35.779 și 66.336 din 927, în urma avizului celor două Comisiuni, i-a acordat o prelungir pentru caz de forță majoră, iar pentru transferarea farmaciei în acelaș oraș; numita deasemenea a obținut autorizațiunea Ministerului Sănătății și avizul Comisiunilor prevăzute de lege.

Că întrucât atât autorizațiunea de deschidere cât și autorizațiunea transferării farmaciei au fost date de Ministerul Sănătății cu respectarea dispozițiunilor prescise de art. 118, 119 și 123 din legea sanitară, primele două motive de casare bazate pe violarea acestor texte sunt nefondate.

Asupra motivului III de recurs:

3) Violarea art. 116 și 119 legea sanitară și a principiilor generale în materie, prin aceea că între două farmacii trebuie păstrată distanța de 200 m. Curtea respinge fără a o lua în considerare și fără nici o motivare.

Având în vedere că prin noua lege sanitară, aplicabilă în speță legiuitorul nu a mai prevăzut o distanță între farmacii, fapt ce reese atât din declarațiunile categorice ale Ministerului Sănătății, făcute în Parlament, cu ocazia votării legii cât și din însuși cuprinsul textului art. 129 care nu a menținut distanța de 200 m. decât între droguerii și farmacii, iar nu și între farmacii.

Că deci și acest ultim III motiv de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ca nefondat recursul etc.

NOTA. — Jurisprudența de față, prima de altfel, în materia distanței dintre o farmacie și alta, soluționează definitiv de data aceasta interpretațiunea art. 126 al legii din 23 Martie 1926, care are

un singur alineat „distanța dintre farmacii și droguerii va fi de minimum 200 metri”.

Alineatul acesta a creat nenumărate procese privitoare la distanță, cu toate că desbaterile legii din 23 Martie 1926 la Senat, prevedeau afirmațiunea însăși a d-lui N. Săveanu Ministrul Sănătății pe aceea vreme, că a desființat distanța dintre o farmacie și alta, pentru o mie și unul de motive.

De altfel dacă legiuitorul s'ar fi gândit la o distanță între farmacii, atunci desigur că ar fi prevăzut o formal și expres la capitolul special al legii, privitor la „autorizării de farmacii”, iar nicidecum la acela „autorizării de droguerii”.

Invocarea art. privitor la circ. farmaceutice nu mai poate sta în picioare față cu desființarea distanței dintre o farmacie și alta; apoi, aceste circ. farmaceutice delimitate pe străzi nu există, ei numai urmează a se ține seamă la acordarea concesiunilor cu concurs ca aceste concesiuni să se dea pe cartiere pentru ca populația să fie mai bine deservită.

Numărul prea mare de farmacii a creiat însă apropierea acestora una de alta și de aci nenumărate procese similare acestuia. Trebuie însă ținut seamă, că acest monopol, există numai în favoarea publicului iar nici de cum în favoarea concesionarului.

Discutându-se însă și nedeschiderea farmaciei Stefla în termen de un an dela acordarea decretului, deși poate acest punct în aparență delicat, totuși soluționarea este simplă, deoarece primo, orice acțiune în Contencios, indubitabil nu poate fi bazată decât pe vătămarea în drepturile particularului, care, în nici un caz nu se poate erija în controlorul autorității ad-tive superioare, în speță a Ministerului Sănătății, și nu poate deci, discuta modul aplicării vre-unei dispozițiuni legale sau regulamentare, decât numai în strânsă legătură cu drepturile sale câștigate și numai dacă unul dintre acestea ar fi atins.

A admite acțiunea pe acest motiv ar fi și o imposibilitate de fapt, căci anulându-se concesiunea nedeschisă în termen de un an, aceasta reintră în patrimoniul Statului, care are facultatea să o acorde altui farmacist care poate o va deschide în termen, așa că efectul acțiunei reclamantului, ar fi nul.

Acțiunea farmacistului Schuster ar fi admisibilă numai în cazul acordării ilegale a unei noi farmacii, căci numai atunci prin mărirea numărului concesiunilor pe cale ilegală într'un acelaș oraș, bineînțeleș reclamantul ar fi vătămat în drepturile sale... pecuniare.

O astfel de acțiune în abstracto și numai pentru interesul pur al legii nu poate cadra nici un mo-

ment cu intenția legiuitorului, care în această materie de Contencios ad-tiv, a cerut mai mult decât o puritate legală, ideală, a cerut un interes (vezi deciz. C. Apel Craiova No. 81 din 13 Mai 1927).

SEVER ALEXANDRESCU
Avocat al Ministerului Sănătății

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența dela 13 Aprilie 1929

Președinția d-lui AL. COSTIN consilier

*Judele Sindic al fal. Gabor și C. I. Constantinescu cu
Cornelia I. Popescu și alții*

Deciziunea civilă No. 15

Vânzare. Vanzători majori și minori. Nerespectarea formelor prevăzute de lege pentru minori. Ajungerea la majorat. Acțiune în anulare pentru părțile indivize ale minorilor. Ratificarea vânzării. Condițiuni. Sarcina dovezii. Garantarea executării unei obligațiuni anulabile. Trebuie dovedită. Art. 401, 402, 403, 1159, 1163, 1167, 1169, 1190 și 1653 c. civ. și 681 și 689 pr. civ.

1. — *Potrivit art. 1159 c. civil, minorilor nu le este închisă calea acțiunii în anulare chiar dacă la facerea unui act de vânzare ar fi făcut declarațiuni că sunt majori.*

2. — *Pentru ca ratificarea expresă sau tacită a unei vânzări, din partea unor minori ajunși la majorat, să fie valabilă trebuie, potrivit art. 1190 și 1167 c. civil, să îndeplinească două condițiuni: 1) faptul ratificării să fie voluntar, adică făcut cu cunoștința viciului de care e pătat actul de vânzare, și 2) să fie făcut cu intențiunea vădită de a repara acel viciu.*

În asemenea condițiuni, faptul că minorul ajuns major dă chitanțe pentru primirea unor rate în contul privilegiului conservat prin actul de vânzare, chitanțe cari constată pur și simplu numai faptul primirii banilor de acord cu covanzătorii majori, fără alte mențiuni, nu poate constitui o ratificare tacită a vânzării în sensul legii care să-i fie opozabilă în acțiunea în anulare ce ar intenta.

3. — *Părțile care se opune la anularea unui act de vânzare pe motiv că a dovedit executarea lui, de către minori, nu poate pretinde ca dovada condițiilor anulării să se facă de reclamanții minori, deoarece părțile dator să dovedească nu numai faptul din care pretinde că rezultă executarea, dar și toate condițiile cerute pentru ca acel fapt să poată constitui o confirmare tacită a actului de către minori.*

3. — *Conform art. 1653 c. civil se poate garanta executarea unei obligațiuni ce poate fi anulată în virtutea unei excepțiuni personale debitorului, cum ar fi cazul de minoritate, însă garanția aceasta nu se presupune, ci trebuie dovedită.*

Curtea,

Asupra apelurilor conexe prin jurnalul acestei Curți cu Nr. 5144 din 21 Octombrie 1926, și declarate în termen, de către judecătorul Sindic al falimentului comerciantului I. Gabor, de pe lângă Trib. Ilfov secția com. și de către intervenientul C. I. Constantinescu, în contra sentinței civile No. 225 prin care s'a admis acțiunea intentată de Traian Popescu, Alexandrina Popescu și Cornelia Popescu, prin tutoarea sa legală, și s'a anulat actul de vânzare-cumpărare autentificat de Trib. Ilfov secția de Notariat sub Nr. 6535

din 921 și transcris în registrele aceluiaș Tribunal sub Nr. 3155 din 921 în ceea ce privește părțile indivize cuvenite reclamanților și s'a respins în acelaș timp cererile de intervenție făcute de C. I. Constantinescu și de Iosef Zaharia și Emil Zaharia.

Având în vedere toate actele din dosar și concluziunile orale și scrise ale părților, din care se constată, în fapt, următoarele: cu actul de vânzare autentificat de Trib. Ilfov secția de Notariat sub Nr. 6535 din 921, Sofia Zamfir Filotti, cu autorizația soțului său Zamfir Filotti, Victoria Popescu, Elena Popescu, Eugenia Popescu, Alexandrina Popescu, Traian Popescu, și Cornelia Popescu, în calitate de copii legitimi ai defunctului Dumitru Popescu, cum și Eftimia Popescu, în calitate de soție săracă, cu drepturile acordate de codul civil, au vândut lui Ion Gabor și C. N. Mănciulescu, imobilele din București, calea Griviței Nr. 84 și 84 bis, rămase de pe urma defunctului lor părinte și soț D. Popescu, compuse din teren, în suprafață de 2391 m. p. cu construcțiile de pe el, compuse din 4 corpuri de casă, așa cum sunt descrise în dosarul Trib. Ilfov Notariat cu No. 2235 din 1918, cu prețul de 2.100.000 lei, din care 660.847 lei 37 bani s'a numărat vânzătorilor la autentificarea actului, cumpărătorii au luat apoi asupra lor 2 ipoteci ce grevau imobilul și anume una de 144.152 lei 64 bani a Creditului Funciar Urban iar alta de 95.000 lei a Băncii Grivița din București, iar restul prețului vânzării de 1.200.000 lei a rămas garantat cu privilegiu, urmând să li se plătească vânzătorilor în timp de 5 ani începători dela 23 Aprilie 1921, cu procent de 6 la sută pe an, plătit anticipat și semestrial. În cursul aceluiaș an, cu actul aut. de Trib. Ilfov s. Notariat sub Nr. 18664 din 921, unul din cumpărători, C. Mănciulescu, vinde partea sa celui alt cumpărător I. Gabor, care astfel devine singurul proprietar al imobilelor de mai sus în ziua de 27 Martie 1921, adică chiar a doua zi după autentificarea actului de vânzare, cumpărătorii I. Gabor și C. Mănciulescu au depus la Cassa de Economie și Credit „România” din București, pe numele uneia din vânzătoare: Cornelia Popescu, cu livretul Nr. 578 din 921, partea ei din prețul vânzării, cu mențiune că acea sumă o va ridica la măriș sau la ajungerea ei la majorat; la 12 Noembrie 1923, trei dintre vânzătorii imobilelor de mai sus și anume: Traian Popescu, Alexandrina Popescu, Cornelia Popescu, prin tutoarea sa legală Eftimia Popescu, chiamă în judecată pe cumpărătorul I. Gabor, cerând anularea în ceea ce privește părțile lor indivize a actului de vânzare de mai sus, autentif. și transcris la Trib. Ilfov sub Nr. 6535 și 3155 din 921, pe considerațiunea că la data de 26 Martie 1921, când s'a autentificat acest act, ei erau minori, așa că vânzarea nu se putea face decât cu respectarea formelor prevăzute de lege în asemenea cazuri.

Părțile I. Gabor chiamă și el în garanție pe ceilalți vânzători și anume pe soții Sofia și Zamfir Filotti, Eftimia Popescu, Victoria Popescu, Elena Popescu și Eugenia Popescu ca să-l apere în acțiunea ce i se intentase și prin care se ținde la evingerea sa din o parte din imobilul cumpărat. În procesul angajat, face cererea de intervenție C. I. Constantinescu, rentier din București, căruia între timp i se constituie de către I. Gabor ipoteci în imobilele în litigiu pentru suma de 1.200.000 lei și au mai făcut apoi cerere de intervenție și alți doi creditori ai lui Gabor și anume I. Zaharia și Emil Zaharia. Tribunalul Ilfov secția IV c. c. prin sentința civilă Nr. 225 din 16 Februarie 1926, a admis acțiunea intentată de Traian Popescu, Alexandrina Popescu și Cornelia Popescu, a anulat actul de vânzare de mai sus în ceea ce privește părțile lor indivize și a respins și cele două cereri de intervenție a lui C. I. Constantinescu și a lui Iosef și Emil Zaharia; în contra acestei sentințe au declarat apel atât intervenientul C. I. Constantinescu cât și ju-

decătorul Sindic de pe lângă Trib. Ilfov secția I. com. pentru I. Gabor, care între timp fusese declarat în stare de faliment.

Având în vedere că este necontestat, în fapt, că la data de 26 Martie 1921, când s'a autentificat actul de vânzare, a cărui anulare se cere, reclamanții erau toți minori, căci din actele de naștere, aflate la dosar, se vede că Traian și Alexandrina Popescu sunt născuți în ziua de 13 Iunie 1900, fiind gemeni, ei nu puteau să-și vândă prin bună învoială porțiunile lor indivize, ci vânzarea nu se putea face de cât cu respectarea formelor prevăzute de art. 401—403 c. civ. combinat cu art. 681 și 689 din pr. civ. și că, procedându-se astfel vânzarea este isbită de nulitate.

Având în vedere că înaintea primei instanțe, pârîtul a cerut, în primul loc, respingerea în întregime a acțiunii pe considerațiunea că la facerea actului de vânzare, reclamanții alături de mama lor Eftimia Popescu, au întocmit, semnat și autentificat actul de vânzare alături de toate părțile covânzătoare, asistați chiar de un avocat al lor și prin manoperile abuzive și frauduloase ce au întrebuițat l-au determinat să creadă în perfecta lor capacitate juridică; că, din această împrejurare, pârîtul prin sindicul falimentului, a făcut și un motiv de apel, pe care însă nu l'a mai susținut și oral înaintea Curții. Că acest motiv de apel chiar de s'ar fi susținut, era cu totul neserios, pentru că chiar dacă s'ar fi dovedit că reclamanții au făcut simple declarațiuni că sunt majori, încă conform dispozițiilor categorice ale art. 1159 c. civil nu le este închisă calea acțiunii în anulare; că manoperile frauduloase pe care apelantul pârât a pretins că le-ar fi întrebuițat au rămas pure afirmațiuni, căci nu le-a dovedit absolut cu nimic, nici înaintea primei instanțe și nici în instanța de apel și nici nu au cerut măcar să le dovedească. Că acest lucru nici nu se putea dovedi, pentru că din actele dela dosar rezultă, în mod neîndoios, că pârîtul apelant știa în momentul autentificării actului de vânzare, a cărui anulare se cere, că reclamanții erau toți minori, căci în ceea ce privește pe reclamanta Cornelia Popescu, din cauza aceasta, nici nu i-au dat în mână partea ei, din prețul vânzării, ci după cum s'a arătat mai sus, chiar a doua zi după autentificarea actului, cumpărătorii I. Gabor și C. Mănciulescu i-au depus partea ei la Societatea de Economie și Credit „România” pe libretul Nr. 578 din 921, pe care apoi l'au încredințat ei, menționând la depunere, că suma nu i se va elibera decât la măritș sau la majorat; că, în afară de aceasta, o parte din moștenitorii ceruseră Trib. Ilfov secția IV, încă din 1912, esirea din indiviziune asupra averii rămase pe urma defunctului D. Popescu, și care face obiectul litigiului de față, și care acțiune se și admisesse prin sentința Nr. 246 din 912, și în executarea acestei sentințe imobilele urmau să fie vândute prin licitație publică înaintea Trib. Ilfov, secția de Notariat, unde se formase dosarul Nr. 2235 din 918; că vânzătorii din actul a cărui anulare se cere, nu numai că nu s'au gândit măcar să ascundă cumpărătorilor starea de minoritate a o parte din ei, dar din contră, când a fost vorba să descrie în actul de vânzare megieșile imobilelor vândute, s'au referit în această privință la descrierea din dosarul de vânzare Nr. 2235 din 918 al Trib. Ilfov, s. Notariat, unde cumpărătorii puteau vedea că imobilele se scosese în vânzare prin licitație publică pentru esirea din indiviziune, tocmai din cauza minorității unora din vânzători.

Având în vedere că înaintea primei instanțe atât pârîtul cât și intervenienții sprijinindu-se pe dispozițiile art. 1163 și 1167 c. c. au mai pretins că acțiunea în anularea actului de vânzare, trebuie să fie respinsă cel puțin în privința lui Traian Popescu și Alexandrina Popescu, pentru că aceștia, după ajungerea lor la majorat, ar fi ratificat în mod tacit vânzarea, prin executarea voluntară a actului de vânzare,

executare concretizată în faptul că ambii, după ajungerea la majorat, au primit 2 rate din procentele cuvenite la privilegiul de 1.200.000 lei din preț constatat prin actul de vânzare și anume, rata de Octombrie 1921 și Aprilie 1922, pentru care au și semnat 2 chitanțe, care se află la dosar. Că Tribunalul neîmpărtășind acest mod de a vedea, atât pârîtul prin judele sindic, cât și intervenitul C. I. Constantinescu, au făcut și din această obiecțiune un motiv de apel, susținând prin petiția de apel, că Tribunalul a greșit când nu a voit să considere ca o ratificare tacită a vânzării faptul primirii de către Traian și Alexandrina Popescu a celor 2 rate de procente după ajungerea lor la majorat, pe considerațiunea că nu ar fi dovedit că, în momentul primirii acelor rate, ei cunoșteau vițul de care era pătat actul de vânzare și intențiunea lor de a repara acest vițiu, pretinzând că aceste condițiuni nu s'ar cere decât pentru ratificarea tacită prin chiar executarea actului în condițiunile art. 1167 c. c. și că ceiace trebuie să constate Tribunalul, în cazul de față, era pur și simplu faptul, în sine, de executarea actului prin primirea celor 2 rate de procente, după ajungerea la majorat a foștilor minori, ceiace s'ar fi dovedit și cu recunoașterea lor și cu chitanțele.

Având în vedere că deși nici înaintea primei instanțe și nici prin petiția de apel pârîtul apelant, prin judele sindic, nu a opus și reclamantei Cornelia Popescu ratificarea tacită, totuși la câțva timp după introducerea apelului a mai depus motive suplimentare prin care pretinde că și dânsa ar fi ratificat tacit vânzarea, prin faptul că și azi, după câțiva ani dela ajungerea sa la majorat, deține încă în patrimoniul său libretul Nr. 578 din 921 al Casei de Economie și Credit „România”, care îi conferă proprietatea și dreptul de dispoziție asupra sumei de 70.000 lei, depusă de cumpărătorii ea partea ei din prețul vânzării; că în timpul minorității mama ei a ridicat din această sumă circa 11.000 lei și, deși sunt mai mulți ani dela ajungerea ei la majorat, nu a chemat la răspundere pe tutoare confirmând prin aceasta ridicarea sumelor, din libret.

Având în vedere că, în principiu, este exact că conform dispozițiilor art. 1190 și 1167 c. civ. orice obligațiune în contra căreia legea admite acțiunea în anulare poate fi confirmată sau ratificată, fie în mod expres, fie în mod tacit, iar art. 1163 c. civ. spune categoric, că minorul nu mai poate exercita acțiunea în resciziune în contra angajamentului făcut în minoritate, dacă l'a ratificat după ce a devenit major; că, conform dispozițiilor art. 1167 c. civ., ratificarea sau confirmarea tacită a unui act contra căruia legea conferă acțiunea în anulare, poate rezultă din executarea voluntară a actului după epoca în care actul putea fi valabil confirmat sau ratificat; că, conform dispozițiilor art. 1190 din c. c. care se ocupă de ratificarea expresă, pentru ca o asemenea ratificare să fie valabilă trebuie neapărat ca, printre altele, să îndeplinească și următoarele două condițiuni: 1) să constate recunoașterea din partea confirmatorului a vițului de care este pătat actul și 2) să mai constate încă și voința lui de a repara acel vițiu.

Considerând că acele două condițiuni cerute de lege pentru valabilitatea ratificării expresă: 1) Cunoașterea vițului și 2) voința de a-l repara, nefiind condițiuni relative la forma actului care constată ratificarea expresă așa cum pretinde apelanții, ci fiind condițiuni intrinseci cari derivă din însăși natura confirmării, se aplică de o potrivă și ratificării tacite din art. 1167 cod civil ca și celei expresă, căci ratificarea tacită ca și cea expresă cuprinzând o renunțare, nu se poate renunța la un drept a cărui existență nu o cunoaște și nu poate fi renunțare fără voința de a renunța; că dealtfel și confirmarea tacită, ca și cea expresă, consistând în acelaș fapt juridic, adică în renunțarea la acțiunea în

anulare, este natural ca ele să fie cârmuite de aceleași reguli; că dacă atunci când prin art. 1167 din c. c. se cere ca executarea pentru ca să constituie o confirmare tacită trebuie să fie voluntară, se înțelege prin aceasta ca ea să fie făcută cu cunoștința vîiului de care obligațiunea era atinsă și cu intențiunea vădită de a repara acel vîi.

Având în vedere că, în speță, din cele 2 chitanțe aflate la dosar cum și din răspunsurile la interogator date de Traian și Alexandrina Popescu, se constată pur și simplu faptul că împreună cu ceilalți covînzători, ei au primit, după ajungerea lor la majorat două rate din procentele privilegiului de 1.200.000 lei, conservat prin actul de vânzare, și apoi au intentat acțiunea în anularea vânzării; că însă, conform principiilor expuse mai sus, pentru ca faptul să poată constitui din partea lor o confirmare tacită, trebuie ca el să îndeplinească cele 2 condițiuni esențiale pentru existența oricărei ratificări și anume: 1) să fi fost în cunoștințele vîiului de care era pătat actul de vânzare și 2) să fi fost făcut cu intenția lor de a repara acel vîi. Că apelanții, nedovedind absolut cu nimic și necerând măcar să dovedească îndeplinirea acestor două condițiuni, pe drept cuvînt Tribunalul, prin sentința apelată, nu a considerat faptul primirii celor 2 rate de procente ca o confirmare tacită a actului de vânzare din partea reclamanților Traian și Alexandrina Popescu.

Având în vedere că dacă faptul reclamanților Traian și Alexandrina Popescu nu constituie o confirmare tacită a actului de vânzare a cărei anulare s'a cerut, apoi cu atât mai puțin se poate spune acest lucru de a treia intimată Cornelia Popescu, căci apelanții au tras concluzia ratificării tacite, din partea ei, numai din simplu fapt că ea a continuat să țină asupra ei, și după ajungerea ei la majorat, libretul Casei de Economie menționat mai sus, ca parte din prețul vânzării convenit, și care i se încredințase spre păstrare, încă din timpul minorității, cum și din faptul că după majorat nu a tras la răspundere pe mama ei pentru sumele ce se constată că le-a ridicat în timpul minorității din acel libret; că însă aceste împrejurări nu constituie măcar un act de executare și cu atât mai puțin unul din acelea cerute de art. 1167 c. c. pentru ca el să poată fi considerat ca o ratificare tacită, căci în această privință nu numai că părății apelanți nu au dovedit nici în privința ei, cum nu a dovedit în privința celorlalți, îndeplinirea celor 2 condițiuni esențiale oricărei confirmări, dar, din contră, procesul pornit în timpul minorității ei de tutoarea legală l'a continuat ea fără întrerupere după ajungerea la majorat, manifestându-și astfel în chipul cel mai energic voința ei hotărâtă de a se prevala la dreptul conferit de lege, de a obține anularea actului de vânzare făcut cu disprețul formelor prevăzute de lege; că apelanții nu au cerut în apel să dovedească decât actul de executare din partea ei, concretizat în faptul că după ajungerea ei la majorat ar fi ridicat circa 11.000 lei din suma prevăzută în libret, dar nu a putut dovedi nici măcar acest simplu fapt de executare, căci atât din mențiunile cât și din declarația martorului A. Zoldi, propus de ei, rezultă că vuma arătată fusese ridicată de mama ei în timpul minorității.

Că, de altfel, din chiar modul cum s'a comportat apelanțul Gabor prin reprezentantul său, se vede cât de serioasă a socotit chiar el această obiecțiune, căci nu i-a opus-o reclamantei Cornelia Popescu nici înaintea primei instanțe și nici prin petiția de apel, ci tocmai mult mai târziu prin motive suplimentare, iar apelanțul intervenient C. I. Constantinescu nu i-a opus nici odată ei ratificarea, ci numai celorlalți doi.

Având în vedere că apelanții au mai obiectat că chiar dacă și pentru existența ratificării tacite, s'ar fi cerut ca

și pentru cea expersă constatarea celor două condițiuni esențiale: cunoștința vîiului și voința de al repara, încă ei nu erau datori să dovedească decât pur și simplu faptul executării actului pe care l-au și dovedit și că, odată dovedit de ei acest lucru, reclamanții erau datori să dovedească ei, că în momentul executării, nu cunoșteau vîiul de care era pătat actul.

Având în vedere că și această obiecțiune este neintemeiată, pentru că ea răstoarnă regulile stabilite de lege în materie de dovezi, căci, conform dispozițiilor art. 1169 din cod. civil, cel ce face o propunere în Justiție trebuie să o și dovedească; că, conform acestui principiu, acel ce face acțiunea în anularea unei obligațiuni, este dator să dovedească și cauzele pentru care pretinde că acea obligație e nulă; că îndată ce el a dovedit acest lucru, pârîtul în acțiunea de anulare îi opune, ca mijloc de apărare, că vîiul a fost acoperit prin confirmarea tacită dedusă din executarea voluntară a obligației, apoi că este dator să-și dovedească nu numai faptul din care pretinde că rezultă executarea, așa cum susțin apelanții, dar și toate condițiile cerute pentru ca acel fapt să poată constitui o confirmare tacită a actului, ceea ce în speță, după cum s'a arătat mai sus, pârîtul și intervenientul, apelanții nu au făcut.

Având în vedere că la prima instanță, după cum s'a arătat mai sus, pârîtul I. Gabor a făcut o cerere de chemare în garanție a tuturor celorlalți covînzători majori și anume: Soții Sofia și Zamfir Filotti, Eftimia Popescu; Victoria Popescu, Elena Popescu și Eugenia Popescu; că asupra acestei cereri, Tribunalul nu s'a pronunțat și de aceia pârîtul I. Gabor, reprezentat prin Sindicul falimentului, a făcut și din aceasta un motiv de apel; că, însă, prin concluziunile orale puse înaintea Curții, această cerere de chemare în garanție nu a mai susținut-o decât în ceea ce privește pe Eftimia Popescu, fostă tutoare legală a Cornelinei Popescu pretinzând că ea a luat parte personal la actul de vânzare, că ea știa în ce condițiuni s'a depus partea din preț convenită minorei Cornelia Popescu și prin faptul că ea a ridicat din sumele depuse pe numele minorei, apoi, prin acest fapt, s'a făcut forte să obțină o ratificare din partea reclamantei Cornelia Popescu la ajungerea sa la majorat, garantând astfel executarea obligațiunei.

Având în vedere că art. 1653 c. civil după ce pune principiul că fidejusiunea nu poate exista decât pentru o obligațiune validă, adaugă că totuși, se poate garantă și executarea unei obligațiuni ce poate fi anulată în virtutea unei excepțiuni personale debitorului, cum ar fi cazul de minoritate.

Considerând însă că garanția aceasta nu se presupune, ci pârîtul apelant, care a invocat-o, trebuia să-și dovedească că Eftimia Popescu sau ceilalți covînzători majori, ar fi luat asemenea obligațiuni; că, însă, dânsul nu numai că nu a dovedit absolut cu nimic acest lucru, dar primul motiv de apel așa cum l'a formulat, exclude această obligație de garanție, căci a pretins că în momentul autentificării actului de vânzare, el nu cunoștea starea de minoritate a reclamanților și, prin manopere frauduloase, a fost indus în eroare asupra capacității lor juridice și, dacă nu cunoștea acest fapt care face obligația lor să poată fi anulată, apoi cum mai putea să fie vorba de garanție? Că, însă, după cum s'a dovedit mai sus, discutarea primului motiv de apel, pârîtul în momentul autentificării actului de vânzare cunoștea că reclamanții erau minori și, totuși, din actul de vânzare nu se vede că ceilalți covînzători să-și fi luat vreo obligațiune de garanție; că, în special, Eftimia Popescu nu și-a vîndut de cât dreptul său de văduvă săracă în averea defunctului său soț D. Popescu.

Că, în apel, pârîtul a încercat să dovedească cu intero-

gatorul ei că și dânsa și-a luat obligațiunea de a garanta ratificarea din partea fiicei sale Cornelia Popescu, dar nu a reușit, așa că și acest motiv de apel e nefondat.

Că pentru toate motivele de mai sus, apelul judecătorului sindic, în numele pârâtului I. Gabor, cât și apelul intervenientului C. I. Constantinescu, care s'a sprijinit pe ratificarea vânzării din partea lui Traian și Alexandrina Popescu, după ajungerea lor la majorat, sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cerute de intimăți, Curtea le fixează la 5.000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. A. Floareș, Curtea respinge ca nefondate apelurile, etc.

(ss) **Al. Costin, I. A. Floareș, Al. Liciu.**

Grefier (ss) **I. Chiru**

NOTA. — Deciziunea Curței de Apel din București, s. III, ce publicăm mai sus, aduce în discuțiune, între altele, o chestiune de drept, care vine dese-ori înaintea instanțelor judecătorești. Este vorba de condițiunile legale necesare pentru ca confirmarea sau ratificarea unui act, în contra căruia, unul dintre contractanți putea invoca o cauză de anulare: să fie operantă; adică să poată împiedica pe reclamant să exercite acțiunea sa în anulare, grație excepțiunii sau finelui de neprimire, ridicat de pârât, în sensul că fostul incapabil a confirmat actul ulterior, la o epocă când avea capacitatea juridică.

Chestiunea aceasta a mai făcut obiectul unei adnotări din partea noastră, publicată în *Curierul Judiciar* No. 29 din 1 Septembrie 1929, asupra interesantei sentințe civile No. 603 din 22 Mai 1929, pronunțată de Trib. Ilfov S. III, sub președinția d-lui Ștefan Buieliu.

Nu vom reveni, deci, asupra punctelor deja discutate, mărgininându-ne a semnala numai, sumar, aspectele noi ale acestei delicate probleme de drept, în legătură cu minoritatea.

În sentința la care ne referim, s'a soluționat cazul confirmării tacite a unui act de vânzare, consimțit de o femeie măritată fără autorizațiunea maritală, exprimată în mod regulat.

Dacă, din punctul de vedere al exercițiului acțiunilor în anulare, puse de lege la îndemâna femeii măritate și minorului spre a înlătura efectele convențiunilor consimțite de ei, pot fi unele deosebiri, chestiunea confirmării acestor acte, fie în mod expres, fie tacit, trebuie privită și discutată pe un teren comun, ea primind aceeași soluțiune în raport cu ambele categorii de incapabili.

1) Considerațiuni generale asupra actelor anulabile ale minorului.

În speță, este vorba de confirmarea tacită a unui act de vânzare, consimțit în timpul minorității și a cărui anulare se urmărește de fostul minor, ajuns la majoritate.

Se știe că actele făcute fără autorizațiune de către minori sunt nule. Autorizațiunea trebuie să intervină în momentul facerii actului. O autorizațiune posterioară ar fi inoperantă, deoarece aceasta ar însemna ca reprezentantul legal al incapabilului să poată stinge acțiunea în anulare, care aparține acestuia. (M. Planiol și P. Ripert, *Traité Pratique de Dr. civ. fr.*, I, Des Personnes No. 267).

Este locul să amintim, că actele juridice săvârșite de minor pot fi anulabile, fie că prin ele minorul a suferit o leziune, în care caz acțiunea sa în anulare nu poate fi admisibilă, conf. art. 1157 c. c., decât sub condițiunea de a dovedi leziunea, fie că aceste acte au fost făcute cu încălcarea unor formalități esențiale, cum ar fi, de pildă, omologarea Tribunalului sau avizul consiliului de familie, în care caz ele sunt nule de drept, chiar dacă nu există o leziune.

Întră în categoria actelor juridice, ce nu pot fi atacate decât stabilindu-se de minor elementul leziunii, toate acele acte pe cari minorul le-a îndeplinit în locul reprezentantului său legal și pentru cari legea civilă nu cerea o altă condițiune decât intervențiunea directă sau asistența acestui reprezentant.

Atunci când, însă, este vorba de un act juridic ce excede puterile reprezentantului legal și pentru care legea a instituit, într'un scop de superioară protecțiune, anume formalități prealabile, nulitatea operează independent de orice leziune. (M. Planiol și G. Ripert, *Traité Pratique Dr. civ. fr.*, I, Des Personnes, No. 290; Louis Josserand, *Cours de Droit civil Positif*, I, No. 320, p. 185—186, recent apărut; T. Hue, *Commentaire du Code civil*, VIII, No. 212; Cas. I, dec. No. 218 din 6 Oct. 1919, *Curierul Judiciar*, No. 16—17 din 1920, *Pandectele Române*, 1924, III, p. 81).

Între aceste două feluri de nulități, ce decurg din incapacitate ori din neobservarea formelor, există o notă comună în sensul că ele au un caracter pur relativ. (Aubry et Rau, *Cours de Droit civ. fr.*, ed. 4-a, IV, § 335, p. 251—252).

II) Acțiune în anulare și resciziune a minorului. — Generalități asupra confirmării ori ratificării actului anulabil!

Potrivit art. 1157 c. civil, minorul neemancipat poate exercita acțiunea în resciziune pentru simpla leziune în contra oricărei convențiuni.

Această acțiune este, însă, refuzată minorului — prin art. 1163 c. civil — în contra angajamentului făcut în minoritate, dacă el l'a ratificat, după ce a devenit major; această imposibilitate legală, în care este pus minorul, care a ratificat, are loc atât în cazul când angajamentul este nul în forma sa, cât și în cazul când angajamentul, valabil din

punctul de vedere formal, cauzează minorului o simplă leziune.

La principiul general pus prin art. 1157 c. civil se face o excepțiune, prin art. 1160, în privința minorului comerciant, bancher sau artizan, care nu are acțiune în resciziune contra angajamentelor ce a luat pentru comerțul sau arta sa.

Bine înțeles că art. 1160 se referă la minorul ce a fost abilitat să exercite comerțul în mod regulat, potrivit regulilor prevăzute prin art. 10 și urm. din codul comercial. (Trib. com. Saint-Gaudens, 2 Dec. 1881, *Dall. Pér.* 1882, II, p. 312).

Confirmarea actului anulabil poate avea loc și în timpul minorității dacă ea este exprimată sub forma unui act confirmativ, ce întrunește acordul tuturor voienților precum și autorizațiunile ce erau necesare pentru validitatea însăși a actului. (M. Planiol și G. Ripert, *Traité Pratique de Dr. civ. fr.*, vol. I, *Des Personnes*, No. 267).

Confirmarea are caracterul unui act unilateral, pentru a cărui validitate nu este nevoie de acceptarea părții contra căreia acțiunea în anulare poate fi îndreptată. (Aubry et Rau, *Cours Dr. civ. fr.*, ed. 5, IV, p. 444; Baudry-Lacantinerie et Barde, *Obligations*, III, No. 1986)

III) Condițiunile legale necesare pentru validitatea confirmării. Analiza acestor condițiuni în raport cu confirmările exprese și cu confirmările tacite.

În ce privește condițiunile de validitate ale ratificării minorului devenit major, art. 1190 c. civil arată că actul de confirmare sau ratificare a unei obligațiuni, contra căreia legea admite acțiunea în nulitate, nu este valabil decât atunci când cuprinde obiectul, cauza și natura obligațiunei și când face mențiune de motivul acțiunei în nulitate, precum și despre intențiunea de a se repara viciul pe care se întemeia acțiunea.

Art. 1190 c. civil reglementează cazul ratificării exprese. Dar, alături de această ratificare expresă, codul civil mai prevede prin art. 1167 și ratificarea tacită, care consistă în executarea voluntară a obligațiunei după epoca în care obligațiunea putea fi valabil confirmată sau ratificată.

Prin ultimul aliniat al art. 1167 se prevede că ratificarea, confirmarea sau execuțiunea voluntară, în forma și la epocile determinate de lege, ține loc de renunțare în privința acțiunei în anulare, cu singura rezervă să nu se vatem drepturile dobândite de terțele persoane în intervalul dela facearea actului anulabil și până în momentul când a intervenit ratificarea ori executarea.

Fiind vorba, în speță, după cum am arătat mai sus, de o confirmare tacită, Curtea de Apel decide că cele două condițiuni cerute de lege pentru valabilitatea confirmării exprese, adică: cunoașterea

vițiului și intențiunea de a-l repara, nefiind simple condițiuni referitoare la forma actului care constată ratificarea expresă, ci *condițiuni intrinseci de fond*, cari derivă din însăși natura confirmării, ele se aplică deopotrivă atât ratificării exprese, cât și ratificării tacite prevăzută de art. 1167 cod civil.

Curtea de Apel nu se mărginește a face o simplă afirmațiune — magister dixit — cum găsim în multe din hotărârile judecătorești, ci motivează admirabil, și cu un lux de argumente, soluțiunea sa, la care ne raliem fără nici o rezervă.

Argumentul Curței este că din momentul ce atât ratificarea expresă cât și cea tacită cuprind o renunțare, nu se poate admite ca cineva să renunțe la un drept a cărui existență i-ar fi necunoscută, iar pe de altă parte, întru cât confirmarea expresă ea și cea tacită au de obiect renunțarea la acțiunea în anulare este firesc ca ele să fie cărmuite de aceleași reguli, iar interpretarea art. 1167 c. civil trebuie făcută în sensul că executarea din care rezultă confirmarea tacită, trebuie să fie nu numai voluntară cum pretinde formal textul, ci și cu cunoașterea vițiului unită cu intențiunea vădită de a-l repara.

Prin numeroase decizii, Casația franceză a hotărât că executarea voluntară a unui act nu atrage renunțarea la dreptul de a invoca viciile ce afectează actul, decât numai atunci când este dovedit că executarea a avut loc în deplină cunoaștere a acestor vicii și cu intențiunea de a le acoperi. (Cas. fr. civ. 5 Martie 1889, *Dall. P.*, 1889, I, p. 342; Cas. fr. req. 7 Martie 1894, *ibidem*, 1894, I, p. 398; Cas. fr. req. 4 Iunie 1894, *ibid.*, 1894, I, p. 524; Cas. fr. req. 7 Febr. 1899, *ibid.*, 1899, I, p. 278; C. Apel Besançon, 6 Febr. 1901, *ibid.*, 1902, II, p. 119).

Jurisprudența română este fixată în același sens. (Trib. Tutova, 18 Iunie 1886, *Dreptul*, No. 65 din 1886, *Cod civil adnotat* de Hamangiu și Georgean, vol. II, art. 1167, No. 11, p. 736; Cas. I, dec. No. 143 din 31 Martie 1888, *Buletin* pe 1888, p. 470; Hamangiu și Georgean, *op. cit.* art. 1167, No. 16; C. Apel Galați, S. II, 26 Mai 1892, *Dreptul* No. 45 din 1892; Cas. I, No. 497 din 7 Dec. 1905, *Pandectele Rom.* 1922, I, p. 200; Trib. Ilfov, s. I, 1 din 1920, *Curierul Judiciar*, No. 26—27 din 1920. Contra: Trib. Ilfov I, No. 696 din 1914, *Curierul Judiciar* No. 5 din 1915, p. 42).

Această interpretare este cu atât mai îndreptățită, cu cât Casația franceză a decis că aprecierea și controlul legal al faptelor reținute de judecată ca alcătuind o execuțiune voluntară, echivalentă cu confirmarea, aparține Curței de Casație, fiind vorba de analiza unor condițiuni legale referitoare la validitatea confirmării. (Cas. fr. civ. 18 Ian.

1870, *Dall. Pér.* 1870, I, p. 127; Cas. fr. civ. 7 Nov. 1877, *ibidem*, 1878, I, p. 279; Cas. fr. civ. 29 Febr. 1888, *ibid.* 1888, I, p. 224; Cas. fr. civ. 4 Nov. 1913, *ibid.* 1914, I, p. 134).

IV) Examenul elementelor de fapt ale procesului în legătură cu principiile relative la confirmare.

În litigiul dedus înaintea Curței, mai mulți minori cari vânduseră împreună cu alți indivizari majori, un imobil comun, intentează la epoca majoratului o acțiune în anulare a vânzării pe motivul că ei nu puteau vinde de bună voe porțiunile lor indivize, ci numai cu paza regulilor cuprinse în art. 401—403 c. civil și 681 și 689 pr. civilă.

Cumpărătorul, chemat ca pârât în acțiunea în anulare, a obiectat că unii dintre vânzătorii minori au ratificat vânzarea la ajungerea lor la majoritate, prin faptul că au primit dobânzile la prețul ce se mai datora încă de cumpărător.

În privința altora dintre vânzătorii minori, cumpărătorul a încercat să deducă existența confirmării tacite din împrejurarea că ei deținând livretele Cassei de Depuneri prin care sumele ce le reveneau din preț fuseseră consemnate la dispozițiunea lor, au manifestat prin această deținere, prin faptul că tutoarea ridicase o parte din sumele prevăzute în livret, și intențiunea de a ratifica convențiunea.

Curtea de fond a refuzat cu drept cuvânt, să vadă în aceste împrejurări și fapte, existența unei ratificări tacite, deoarece din nici o altă dovadă, în legătura cu dănsese, nu rezultau cele două condițiuni strict necesare validității oricărei ratificări: 1) Cunoașterea viciului pe care se întemează acțiunea în nulitate și 2) Intențiunea de a o repara.

Vânzătorii minori nu pot fi socotiți că au ratificat prin simplul fapt al primirii dobânzilor la restul de preț.

Chiar dacă ei ar fi primit prețul, încă datorat, aceasta nu ar echivala cu o confirmare, deoarece primirea prețului nu este un act juridic distinct de însăși vânzarea, ci un amănunt din contractul atins de cauza de anulare.

Numai atunci primirea prețului ar fi juridicește sinonimă cu ratificarea, când ea ar întruni condițiunile intrinseci ale unui act confirmativ în sensul art. 1190 c. civil. (Cas. fr. civ. 10 Febr. 1915, *Dalloz Pér.* 1919, I, p. 28).

V) Procedura și tehnica probațiunii în acțiunile în anulare și resciziune.

A doua chestiune de drept, în legătură directă cu exercițiul acțiunii în anulare, este precizarea obli-

gațiunilor reclamantului cu privire la dovezile ce are de administrat.

Pârâtul, chemat în procesul de anulare, a obiectat că din moment ce el a stabilit faptul material, din care este dedusă existența confirmării tacite, incumbă reclamantilor să facă dovada că în momentul producerii aceluia fapt, ei nu aveau cunoștință de viciul ce altera validitatea angajamentului. Cu alte cuvinte, se susținea de pârât că ar exista o prezumțiune că prin faptul executării reclamantii erau puși în cunoștință de cauza anulării.

Evident că, de o prezumțiune legală nu poate fi vorba, deoarece aceste prezumțiuni fiind de drept strict nu pot exista de cât în cadrul limitativ fixat de lege, potrivit principiului pus prin art. 1200 c. civil, care spune că sunt prezumțiuni legale acelea care sunt determinate *special* prin lege.

Nici de o simplă prezumțiune de fapt nu ar putea fi vorba, deoarece ratificarea, cuprinzând o renunțare la exercițiul unei acțiuni, nu poate fi presupusă, tiut fiindcă decăderile și renunțările nu se presupun niciodată și că ele trebuiesc să rezulte din fapte ce învederează neîndoelnic intențiunea de abandonare a dreptului.

Curtea mai adaogă la aceste considerațiuni și argumentul că dacă s'ar impune reclamantului în anulare să dovedească că el nu cunoaște viciul, de care era afectat actul, s'ar răsturna sarcina probelor care, potrivit art. 1169 c. civil, incumbă aceluia care, făcând o propunere înaintea justiției, are obligațiunea s'o dovedească.

În adevăr, din moment ce reclamantul în anulare a făcut dovada cauzei de anulare, pe care se bazează acțiunea sa, pârâtul, care opune finele de neprimire al confirmării, are, la rândul-i, datoria să stabilească atât faptul din care rezultă executarea voluntară a obligațiunii — conf. art. 1167 — cât și toate condițiunile legale, necesare pentru ca acel fapt să poată constitui o confirmare tacită a actului anulabil.

Interpretarea Curței cu privire la problema probațiunii în acțiunile în anulare este în acord cu jurisprudența și doctrina. (Cas. fr. civ. 25 April 1857, *Dalloz Pér.* 1857, I, p. 425; Cas. fr. civ. 26 Nov. 1866, *ibidem*, 1866, I, p. 469; C. Apel Paris, 27 Febr. 1869, *ibid.*, 1869, II, p. 169; Cas. fr. civ. 2 Febr. 1884, *ibid.* 1884, I, p. 181; Cas. fr. req. 16 Ian. 1882, *ibid.* 1882, I, p. 412; Cas. fr. civ. 5 Martie 1889, *ibid.* 1889, I, p. 342; Cas. fr. civ. 21 Febr. 1899, *ibid.* 1899, I, p. 512; C. Apel Besançon, 6 Febr. 1901, *ibid.* 1902, II, p. 119; Laurent, *Principes du Droit civil fr.*, XVIII, No. 651; Aubry et Rau, *Cours de Droit civil fr.*, ed. 4, IV, § 337 text și nota 22; Baudry-Lacantinerie et Barde, *Des Obligations*, III, No. 2010).

VI) Efectele acțiunii în anulare și resciziune.

Acțiunea în anulare sau resciziune nu profită de cât numai părții care este titularul ei și în folosul căreia legea a creiat-o.

Ea nu ar putea fi exercitată de acela care a garantat pe incapabil, după cum nu ar putea să profite nici codebitorilor lui solidari.

Se admite, totuși, că în obligațiunile indivizibile nulitatea profită tuturor codebitorilor. (C. Appel Besançon, 14 Aug. 1845; *Dall. Pér.* 1847, IV, p. 341; Pruodhon, *Traité de l'Etat des Personnes*, II, No. 489; Duranton, *Cours de droit civil fr. suivant le code civil*, XII, No. 546; Comp. Aubry et Rau, *op. cit.* IV, § 335, No. 15, p. 257; Laurent, XIX, p. 79).

VII) Acțiunea în anulare și resciziune poate fi paralizată prin excepțiunea dedusă din dolul minorului.

Minorul are acțiunea în anulare cu toate că ar fi declarat celuilalt contractant că este major. Art. 1159 c. civil formulează precis acest principiu.

Pentru ca minorul să beneficieze, însă, de dreptul de a cere anularea se cere ca el să fi făcut numai o simplă declarațiune că este major, neusoftită de nici o manoperă, care să poată induce în eroare pe terți.

Din moment ce a intervenit o manoperă în acest sens, acțiunea în anulare a minorului este paralizată printr'un fine de neprimire, tras din dolul săvârșit de dânsul.

Este știut că, potrivit art. 1162 c. c., minorul se obligă prin delictetele și quasi delictetele sale, astfel încât cea mai bună reparațiune a prejudiciului cauzat de dânsul este a îngădui celeilalte părți să conserve avantajile actului asupra regularității căreia partea a fost indusă în eroare. (M. Planiol și G. Ripert, *Traité Dr. civ. fr.*, I, Des Personnes, n. 282 și 296).

Intr'o fericită formulă, Jossierand spune că minorul deși nu are o *capacitate contractuală*, dispune, însă, de o capacitate delictuală și quasi-delictuală. (Louis Jossierand, *Cours de Droit civil Positif*, I, n. 319; Laurent, XVIII, n. 547).

Ultimul punct de drept, discutat prin deciziune, cu privire la posibilitatea garantării unei obligațiuni anulabile în virtutea unei excepțiuni personale a debitorului, precum și la faptul că această garanție nu este nici odată presupusă; fiind în afară de îndoială, nu insistăm asupra lui.

Ca ultimă observațiune; vom releva că deciziunea de față poate fi dată ca un exemplu de motivare și de metodică expunere, contrastând cu telegramele judiciare, sub formă de sentințe și deciziuni, din

care nici împriecinatul nu poate ști de ce a pierdut procesul și nici judecătorul nu este conștient de adevăratele motive juridice ce au dictat soluțiunea.

TRAIAN ALEXANDRESCU
Pro-Dscanul Baroului de Ilfov

CURTEA DE APEL IAȘI SECȚIA II.

— Audiența de la Iunie 1929 —

Președenția D-lui PATRON Președinte

Apelant: D. I. Mihăilă cu d. av. N. Petrea

Intimat: Maria Mihăilă cu d. av. Eug. Herovanu

Prescripțiunea dreptului de a face apel când hotărârea nu e comunicată. Art. 320 Pr. civ. — 1890 C. civ. — Inadmisibilitate.

Conform art. 320 Pr. civ. dreptul de apel se perde dacă partea lasă să treacă termenul prevăzut de lege fără să uzeze de acel drept, partea fiind astfel decăzută din acest drept.

Termenul de apel născut din lege, ce conform art. 318 pr. civ. curge de la comunicare și fiind o facultate nu se poate prescrie prin 30 de ani chiar dacă nu s'a făcut comunicarea hotărârei.

Art. 1890 c. civ. fundat dealtfel pe o prezumție de renunțare, se aplică numai acțiunilor, nu și apelurilor.

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de intimata Maria Mihăilă, care susține că, apelul făcut de Dimitrie și I. Mihăilă, în contra jurnalului Trib. Bacău ar fi prescris prin trecere de 30 ani;

Considerând că legea de pr. civ. în art. 320 prevede și sancționează pierderea dreptului de apel, când partea a lăsat să treacă termenul prevăzut de lege, fără să uzeze de acest drept.

Că această decădere ca toate decăderile este de strictă interpretare și nu poate fi aplicată pe cale de analogie la alte cazuri similare.

Considerând că legea de pr. civ. în art. 318 dispune categoric că termenul de apel nu va curge de cât de la comunicarea hotărârei, astfel că atâta vreme cât hotărârea n'a fost comunicată, acest drept este în ființă.

Că deși dreptul de apel este născut din lege și nu este un corclar al comunicării, de oarece se poate face apel și înainte ca această formalitate să fie îndeplinită, totuși întemeiat pe această facultate nu se poate susține că dreptul de apel s'ar putea pierde prin prescripția de 30 de ani, care să curgă de la pronunțarea hotărârei căci dacă s'ar decide astfel s'ar crea o nouă decădere pe care legea nicăeri n'o prevede.

Că, prin urmare cu toate că apelul este o adevărată acțiune și ca atare poate fi prescrisă prin termenul prevăzut în art. 1890 c. civ., atâta vreme însă cât nu s'a putut stabili prezumțiunea unei renunțări la acest drept, prezumțiune care tornează principiu și fundamentul prescripțiunei extinctive, dreptul de apel poate să fie exercitat.

Că în fapt, din dosar stabilindu-se că jurnalul atacat cu apelul de față nu a fost comunicat părților, incidentul ridicat urmează să fie respins ca nefondat.

(ss) Patron, Volenti.

NOTA. — Decizia Curței de apel Iași S. II ridică la suprafață materia importantă a prescripțiunei și încă una din cele mai delicate chestiuni de drept, aceea de a se ști *dacă se prescrie prin 30 de ani dreptul de a face apel în contra unei hotărâri necomunicată părții?*

1. Codul nostru civil, deși tradus după codica ci-

vilă franceză din 1804, a adus mari modificări legiuirii Napoleoniene (1) și a ferit legislația noastră de multe controverse care brăzdează profund câmpul doctrinei și jurisprudenței franceze.

Între alte multe modificări, și cu origine varie, în materia prescripțiunii, codul civil român a creat câteva articole, inspirându-se de la jurisprudența franceză, sau de la vechiul drept românesc.

Art. 1886 c. civ. fără echivalent în condei franceză declară:

„Nici o prescripțiune nu poate începe a curge mai înainte de a se naște acțiunea supusă acestui mod de stingere”.

Iar art. 1890 c. civ. reproduce cu profunde modificări art. 2262 civ. fr. „Toate acțiunile atât reale cât și personale pe care legea nu le-a declarat prescriptibile și pentru cari n'a defipt un termen de prescripțiune, se prescriu prin 30 ani...”.

În această ordine de idei, găsim încă în codul nostru civil și art. 1891, elaborat prin inspirațiune de la dreptul anterior, (2).

„Instanțele începute și delăsate se vor prescrie, în lipsa de cerere de peremțiune, prin 30 ani socotiți de la cel după urmă act de procedură, ori care ar fi termenul de prescripțiune al acțiunilor în urma cărora se vor fi început acele instanțe”; etc.

2. În linii generale, codul nostru civil primește noțiunea prescripțiunii achizitive și a prescripțiunii extinctive, cu bazele fundamentale cunoscute, și cu o deosebire netedă față de națiunea procedurală a „decăderilor”; unde, la baza instituției, nu mai găsim nici prezumția de achiziție, — ca la prescripția achizitivă —, nici prezumția de renunțare, de liberare, de la prescripția extinctivă; ci numai neutilizarea mijlocului procedural în un termen defipt de lege, și cu consecințe și deosebiri în efecte, asupra cărora ar fi oșios să mai insistăm aici.

3. Doctrina și jurisprudența făcând aplicațiunea prescripțiunii extinctive învață că nu toate drepturile sunt supuse prescripțiunii extinctive; și că, între altele:

Drepturile care nasc în virtutea unor isvoare legale, și dincolo de orbita convențiilor sau a drepturilor de comerț;

Drepturile născând din dreptul de familie, privind statul persoanelor;

Simplele facultăți; etc.

4. Cât privește „facultățile”, o dificilă discuțiune se ridică pentru a se ști ce urmează a se înțelege prin aceste „facultăți” imprescriptibile?

O considerare tradițională a chestiunii ne îndrumă la autorii care au inspirat legislațiunea, și cari, pentru această materie sunt, în deosebi, *Pothier* și *Dunod*, și a căror concepții se găsește în adâncul aproape a tuturor doctrinelor moderne, — *Aubry et Rau*, și alții.

„Facultatea” ar fi conturarea libertății sociale permanentizată și naturală cu privire la bunuri și persoane, atât timp cât nu s'a legat, ori dedus, în un raport precis de drept.

Așa ar fi dreptul de a construi; de a închide proprietatea; de a cere eșirea din indiviziune; dreptul de locomoțiune; etc.

Și tot ca imprescriptibile sunt totuși socotne încă și oarecari facultăți deduse chiar în forma unui raport de drept, care a ajuns să creeze o acțiune, individualizată, cum de pildă, obligațiunea alimentară, dar care imprescriptibilitate se fundează aci mai mult pe natura în sine a prestației, susceptibilă de continuă executare.

5. Și acum întrebarea este, dacă imprescriptibil este oare și dreptul de a face apel mai înainte de comunicare?

Curtea de Apel Iași s'a pronunțat pentru afirmativa, considerând noțiunile procedurale ale art. 318 pr. civ. și noțiunile specifice ale dreptului civ. privitoare la art. 1890, etc.

Socotim însă că Curtea de Iași, s. II, nu are dreptate, de oarece: a) noțiunea procedurală utilizată este străină materiei, ea privind noțiunea juridică a „decăderii” și care este cu totul altceva; b) și fiindcă, dreptul de a face apel mai înainte de comunicare este totuși un drept născut și nu o facultate, după criteriul juridic ce se fixează pentru „facultățile” imprescriptibile în sine; și toate drepturile neexercitate se sting prin 30 ani, fie ele de natură civilă, ori comercială.

În acest mod se pronunță și doctrina, (3) ca și jurisprudența franceză „*La même solution* (de prescriere prin 30 ani)... *pour le droit de former appel d'un jugement contradictoirement rendu en premier ressort et non signifié...*” deși, recunoaștem că chestiunea este foarte subtilă și susceptibilă de controversare.

FLORIN SION
Profesor universitar Iași

1) Vezi: Considerațiuni asupra elaborării codului civil... Teză de doctorat, *Florin Sion*.

2) Vezi *D. Alexandresco*, XI pag. 156 cu îndrumarea la codul Caragea și codul Andronache Donici; și ta importanta chestiune de a se ști dacă dispozițiunea din această legiuire este o normă procedurală de *perimare*, sau de drept civil după cum s'a spus de *Cas. rom. Dreptul*, 1906 no. 18; *Trib. Iași* s. I, *Curierul Judiciar*, 1914, no. 56 cu nota „profesorului dela Iași”, *D. Alexandresco*.

3) Vezi *Baudry Lacantinerie et Tissier*, no. 598 cu jurisprudența citată și cu trimiteri la: *Leroux de Bretagne*, II, no. 834; *Rivière*, De l'appel, no. 202; *Talandier*, no. 163; *Crépon*, no. 2100; etc.